

13.

Wartość wyznawanej religii

I. PROSPEKT WARTOŚCI

1.1. CEL OGÓLNY

Rozwój duchowy

1.2. CEL SZCZEGÓŁOWY

Poznawanie zasad wiary

1.3. CEL WYCHOWAWCZY

Wpływ religii na postępowanie w moim życiu

1.4. PROPONOWANE TEMATY

- Historia religii na świecie.
- Podstawy religii chrześcijańskiej.
- Katolicyzm w Polsce.

1.5. ZADANIA DLA UCZNIĄ, SAMOWYCHOWANIE

Normy

- Człowiek jest istotą religijną.
- Zgodność rozumu poznającego z wyznawaną wiarą¹.
- Konieczność i obowiązek głoszenia wiary.

Zasady

- Wyznaję wiarę duchowo i w sposób publiczny.
- Zasady wiary staram się wprowadzać w życie.
- Rozmawiam o wartościach wiary.

1.6. ZADANIA DLA RODZICÓW

Normy

- Wiara pozwala na poznawanie samego siebie i na właściwe wybory moralne w życiu.
- Należy przekazywać wiarę dzieciom jako największy skarb.
- Wartości wiary należy dostrzegać w życiu społecznym.

Zasady

- Wspólnie z dziećmi kierujemy się zasadami wiary chrześcijańskiej.
- Rozwijamy wiarę w rodzinie przez przekazywanie wiedzy religijnej (teologia), modlitwę i kult (udział w życiu liturgicznym Kościoła).
- Żyjąc zasadami wiary, pomagamy innym ludziom dostrzec jej wartości (działalność misyjna, świadectwo własnego życia).

1.7. ZADANIA DLA PRZEDSZKOLA, WYCHOWAWCY

Normy

- Religia i wiara odgrywają zasadniczą i podstawową rolę wychowawczą.
- Wartości wiary świadczą o bogactwie duchowym człowieka.
- Przedszkole i wychowanie nie mogą unikać zagadnień wiary i religii (tzw. postawa indyferentyzmu i „prywatności” wiary).

Zasady

- Rozmawiam z wychowankami na temat wartości wyznawanej wiary.
- Uznaję, że życie moralne ma uzasadnienie w wierze, ma konsekwencje w obecnym i przyszłym życiu.

¹ Por. FR.

- Jako wierzący budujemy wspólnotę wiary między nauczycielami i wychowawcami, rodzicami oraz wychowankami.

1.8. SPOSÓB REALIZACJI

Organizujemy wycieczkę do świątyń różnych wyznań chrześcijańskich lub innych religii. Dzieci poznają specyfikę różnych religii i wyznań wiary chrześcijańskiej.

1.9. OSIĄGNIĘCIA, EFEKTY

Dzieci akceptują wartości wiary². Potrafią rozmawiać o niej z otwartością, analizują swoje życie w świetle zasad wiary. Zaangażowanie religijne przejawia się w pogłębianiu wiedzy religijnej i w publicznym wyznawaniu wiary.

² „Wierni, przez chrzest wcieleni do Kościoła, dzięki otrzymanemu znamieniu są przeznaczeni do uczestnictwa w kulcie religii chrześcijańskiej, i odrodzeni jako dzieci Boże są zobowiązani do wyznawania przed ludźmi wiary, jaką otrzymali od Boga za pośrednictwem Kościoła”. KK 11.

1.10. ZAGROŻENIA

Istnieje zagrożenie indyferentyzmu religijnego³, braku wiedzy i niechęć do uczestniczenia w katechezach, lekcjach religii, obecności w kościele. Wiarę traktuje się jedynie jako część kultury opartej na zwyczaju. Oddziela się sfery życia wewnętrznego od kontaktów społecznych. Zanika kult jako wyraz wiary; zarzuca się modlitwę indywidualną i uczestnictwo w niedzielnej liturgii (w wypadku uczniów innego wyznania lub religii błędy i postawy mogą być analogiczne).

³ „Wyobraźmy sobie świat, który wykreślił prawdziwego Boga ze swego społecznego życia. Będziemy wtedy mieli obraz cyrków rzymskich, gdzie ludzie walczyli ze zwierzętami i umierali, aby swoją śmiercią zabawić innych ludzi. Wykreślając Boga będziemy mieli obraz straszliwych wojen, wycinających w pień mieszkańców podbitych ziem i pozostawienie zgliszczy. Będziemy mieli obozy koncentracyjne dla zagłady całych narodów, czego doświadczył XX wiek”. J. Glemp, *Słowo Prymasa Polski...*, dz. cyt., s. 73.

II. PEDAGOG

2.1. TREŚĆ MATERIAŁU

Począwszy do urodzenia, dziecko coraz bardziej doświadcza indywidualnego życia, osobistej wartości, ale także zależności od innych osób. Pierwszym „bogiem” są dla niego rodzice. Dziecko traktuje ich jako pierwszą, najwyższą instancję, rozstrzygającą o dobru czy złu moralnym, karzącą lub wynagradzającą – u nich szuka poczucia bezpieczeństwa i pewności niezbędnej dla dalszego rozwoju. Aspekty te stanowią początek późniejszej wiary dziecka w Boga. Istotna jest tutaj niezakłócona identyfikacja z rodzicami. W momencie, kiedy rodzice są wierzącymi i praktykującymi osobami, dziecku łatwiej dojść do wiary w Boga.

Dziecięca religijność jest pełna groteskowych tworów wyobraźni, charakteryzuje się dużym egocentryzmem oraz naśladownictwem osób emocjonalnie związanych z dzieckiem. Uczucia religijne dziecka są nacechowane antropocentryzmem. Występuje u niego silne wyczulenie na szczerość, prawdomówność i uczciwość w postępowaniu osób w jego środowisku. Postępowanie opiekunów ma kluczowe znaczenie dla późniejszego życia dziecka, konstrukcji jego hierarchii wartości i systemu światopoglądowego. Dziecko szybko uczy się rytów i obrzędów, ale nie do końca jest w stanie zrozumieć ich znaczenie. Dzieci w wieku przedszkolnym cechuje szczególna wrażliwość duchowa, możliwość wchodzenia w żywą, autentyczną relację z Bogiem.

2.2. LITERATURA WYBRANA Z KOMENTARZEM

Autor książki „W każdym z nas są drzwi do nieba” bierze na warsztat najważniejsze wątki z encyklik Jana Pawła II i przygotowuje pole dorosłym do rozmów z dziećmi, na ważne tematy związane z wiarą. Na każdy z 14 rozdziałów przypada kilkuwierszowa strofa kierowana do dzieci i wyjątek z danej encykliki, najlepiej ukazujący jej przesłanie. Ujęcie tematów jest szerokie, począwszy od zbawienia a skończywszy na Eucharystii. Wielkim walorem książki są ilustracje Doroty Łoskot-Cichockiej przekładające, niekiedy enigmatyczną, treść nauczania papieskiego, na język obrazów. Konkret zilustrowanych scenek z życia jest niezwykle sugestywny i zapada w pamięć nie tylko małym odbiorcom.

M. Brykczyński, *W każdym z nas są drzwi do nieba. Jan Paweł II nie tylko dla dzieci*, Warszawa 2011, s. 7.

Poróżnieni w jednej wierze,
Módlmy się o jedność szczerze,
Bo modlitwa przynieść może
Pogodzenie w dawnym sporze.

„Wierzyć w Chrystusa znaczy pragnąć jedności (...). Jeśli chrześcijanie, pomimo podziałów, będą umieli jednoczyć się wokół Chrystusa, głębiej sobie uświadomią, o ile mniejsze jest to wszystko, co ich dzieli, w porównaniu z tym, co ich łączy”.

Ut unum sint (Aby byli jedno), 9; 22.

Książeczka „W każdym z nas są drzwi do nieba” może być punktem wyjścia do rozmów z dziećmi o Bogu i Kościele, ale też o uniwersalnych wartościach, prawdzie, dobrach materialnych, pomocy, przebaczeniu, prawie do życia i wielu innych istotnych zagadnieniach związanych z ludzką egzystencją.

III. NAUCZANIE RELIGIJNE

3.1. NAUCZANIE PAPIESKIE

Drodzy młodzi, dziś musicie opierać się subtelnej a zarazem śmiertelnej pokusie, by wyłączyć Boga z życia albo sprowadzić wiarę do okazjonalnych i formalnych gestów. Kościół potrzebuje świadków gotowych pójść za Chrystusem aż po krzyż.

Jan Paweł II, *Tylko Chrystus ukazuje drogę do pełnego szczęścia. Przesłanie Ojca Świętego Jana Pawła II do młodzieży katolickiej z Federacji Rosyjskiej przed XX ŚDM*, 26.07.2004, 2, w: tegoż, *Młodzież nadzieją Kościoła*, Warszawa 2005, s. 218.

Szczerze dziękuję rządcom, które dokładają starań, by ulżyć w cierpieniach tym braciom w człowieczeństwie, i proszę katolików o modlitwę za braci w wierze, którzy doświadczają przemocy i nietolerancji, oraz o solidarność z nimi. W tej sytuacji doszedłem do przekonania, że szczególnie stosowną rzeczą będzie podzielenie się z wami paroma refleksjami na temat wolności religijnej, która jest drogą do pokoju. Z bólem trzeba bowiem stwierdzić, że w niektórych regionach świata nie jest możliwe swo-

bodne wyznawanie i wyrażanie własnej religii bez narażania się na ryzyko utraty życia i osobistej wolności. W innych regionach występują bardziej milczące i wyrafinowane formy uprzedzeń i oporu względem wierzących i symboli religijnych. Chrześcijanie są w chwili obecnej grupą religijną, która cierpi najczęściej prześladowań z powodu swej wiary. Wielu z nich na co dzień spotyka się ze zniewagami i często żyje w lęku z powodu tego, że poszukują prawdy, wierzą w Jezusa Chrystusa i szczerze apelują o uznanie wolności religijnej. Z tym wszystkim nie można się godzić, gdyż obraża Boga i godność człowieka; ponadto stanowi zagrożenie dla bezpieczeństwa i pokoju oraz uniemożliwia autentyczny integralny rozwój człowieka.

Benedykt XVI. Orędzie Ojca Świętego Benedykta XVI na Światowy Dzień Pokoju, 1.01.2011, [online:] http://w2.vatican.va/content/benedict-xvi/pl/messages/peace/documents/hf_ben-xvi_mes_20101208_xliv-world-day-peace.html [dostęp: 30.11.2019].

3.2. PISMO ŚWIĘTE

Patrzcie, nauczałem was praw i nakazów, jak mi rozkazał czynić Pan, Bóg mój, abyście je wypełniali w ziemi, do której idziecie, by objąć ją w posiadanie. Strzeżcie ich i wypełniajcie je, bo one są waszą mądrością i umiejętnością w oczach narodów, które usłyszawszy o tych prawach powiedzą: „Z pewnością ten wielki naród to lud mądry i rozumny”. Bo któryż naród wielki ma bogów tak bliskich, jak Pan, Bóg nasz, ilekroć Go wzywamy? Któryż wielki naród ma prawa i nakazy tak sprawiedliwe, jak całe to Prawo, które Ja wam dziś daję? (Pwt 4,5-8).

Por. 1Krl 8,10-21; Ps 145,18.

Niech będzie błogosławiony Bóg i Ojciec Pana naszego, Jezusa Chrystusa. On w swoim wielkim miłosierdziu przez powstanie z martwych Jezusa Chrystusa na nowo zrodził nas do żywej nadziei: do dziedzictwa niezniszczalnego i niepokalanego, i niewiędnącego, które jest zachowane dla was w niebie. Wy bowiem jesteście przez wiarę strzeżeni mocą Bożą dla zbawienia, gotowego objawić się w czasie ostatecznym. Dlatego radujcie się, choć teraz musicie doznać trochę smutku z powodu różnorodnych doświadczeń. Przez to wartość waszej wiary okaże się o wiele cenniejsza od zniszczalnego złota, które przecież próbuje się w ogniu, na sławę, chwałę i cześć przy objawieniu Jezusa Chrystusa. Wy, choć nie widzieliście, miłujecie Go; wy w Niego teraz, choć nie widzicie, przecież wierzycie, a ucieszycie się radością niewymowną i pełną chwały wtedy, gdy osiągniecie cel waszej wiary – zbawienie dusz (1P 1,3-9).

3.3. KATECHIZM KOŚCIOŁA KATOLICKIEGO

W ciągu historii, aż do naszych czasów, ludzie w rozmaity sposób wyrażali swoje poszukiwanie Boga przez wierzenia i akty religijne (modlitwy, ofiary, kultury, medytacje itd.). Mimo niejednoznaczności, jaką one mogą w sobie zawierać, te formy wyrazu są tak powszechne, że człowiek może być nazwany istotą religijną. On z jednego człowieka wyprowadził cały rodzaj ludzki, aby zamieszkiwał całą powierzchnię ziemi. Określił właściwe czasy i granice ich zamieszkania, aby szukali Boga, czy nie znajdą Go

niejako po omacku. Bo w rzeczywistości jest On niedaleko od każdego z nas. Bo w Nim żyjemy, poruszamy się i jesteśmy (KKK 28).

Por. KKK 39; 842-845;
2244; 2569.

IV. LITERATURA

4.1. WYBÓR LITERATURY

Brykczyński M., *W każdym z nas są drzwi do nieba. Jan Paweł II nie tylko dla dzieci*, wyd. CMJP2, Warszawa 2011.

Dudek M., *O Mszy świętej. Rozjaśnić tajemnicę*, wyd. Bernardinum, Pelplin 2014.

Kita M., *Wszyscy na Ciebie czekamy*, wyd. Sykomora, Warszawa 2017.

Lauther-Pohl M., *Skąd właściwie wiemy jaki jest Bóg? Historyjki dla ciekawskich dzieci*, wyd. Prószyński i S-ka, Warszawa 2015.

Oponowicz K., *Bozie, czyli jak wygląda Bóg?*, wyd. Agora, Warszawa 2016.

4.2. LITERATURA PRZEDMIOTU

Benedykt XVI, Orędzie Ojca Świętego Benedykta XVI na Światowy Dzień Pokoju, 1.01.2011, [online:] http://w2.vatican.va/content/benedict-xvi/pl/messages/peace/documents/hf_ben-xvi_mes_20101208_xliv-world-day-peace.html [dostęp: 30.11.2019]

Dajczer T., *Buddyzm w swej specyfice i odrębności wobec chrześcijaństwa*, Wydawnictwo Archidiecezji Warszawskiej, Warszawa 1993.

Franciszek, Audycja generalna, 26.06.2013, w: *Alfabet Franciszka*, oprac. P. Żyłka, wyd. WAM, Kraków 2013, s. 12.

Glemp J., *Słowo Prymasa Polski do młodzieży*, wyd. Kuria Metropolitalna Warszawska, Warszawa 1982.

Jan Paweł II, enc. *Fides et ratio*, w: tegoż, *Dzieła zebrane*, t. 1, *Encykliki*, wyd. M, Kraków 2006, s. 675-738.

Jan Paweł II, enc. *Ut unum sint*, w: tegoż, *Dzieła zebrane*, t. 1, *Encykliki*, wyd. M, Kraków 2006, s. 619-666.

Jan Paweł II, *Tylko Chrystus ukazuje drogę do pełnego szczęścia*. Przesłanie Ojca Świętego Jana Pawła II do młodzieży katolickiej z Federacji Rosyjskiej przed XX ŚDM, 26.07.2004, w: tegoż, *Młodzież nadzieją Kościoła*, Warszawa 2005, s. 216-219.

- Kasimow H., *Poszukiwanie was wyzwoli. Judaizm w dialogu z religiami świata*, wyd. WAM, Kraków 2006.
- Kongregacja Nauki Wiary, *Katechizm Kościoła Katolickiego*, wyd. Pallottinum, Poznań 2002.
- Malherbe M., *Religie ludzkości*, wyd. Znak, Kraków 1999.
- Odasso G., *Biblia i religie*, wyd. WAM, Kraków 2005.
- Pięć wielkich religii świata. Hinduizm, buddyzm, islam, judaizm, chrześcijaństwo*, red. E. Brunner-Traut, Instytut Wydawniczy PAX, Kraków 2002.
- Pismo Święte Starego i Nowego Testamentu. Biblia Tysiąclecia*, wyd. Pallottinum, Poznań 2012.
- Possenti V., *Religia i życie publiczne*, Instytut Wydawniczy PAX, Warszawa 2005.
- Rusecki M., *Istota i geneza religii*, wyd. WDS, Lublin–Sandomierz 1997.
- Sobór Watykański II, Konstytucja dogmatyczna o Kościele *Lumen gentium*, w: tegoż, *Konstytucje. Dekrety. Deklaracje*, wyd. Pallottinum, Poznań 2002, s. 104-166.
- Stern M., *Co to jest judaizm? Odpowiedzi na najczęściej stawiane pytania*, wyd. WAM, Kraków 2003.
- Twardowski J., *Chrześcijaństwo*, w: tegoż, *Budzić nadzieję. Abecadło dziewięćdziesięciolatka*, wybór i oprac. A. Iwanowska, Oficyna Wydawnicza ASPRA-JR – Dom Wydawniczy Bellona, Warszawa 2007, s. 32.
- Twardowski J., *Wiara*, w: tegoż, *Budzić nadzieję. Abecadło dziewięćdziesięciolatka*, wybór i oprac. A. Iwanowska, Oficyna Wydawnicza ASPRA-JR – Dom Wydawniczy Bellona, Warszawa 2007, s. 266.

4.3. FILMOGRAFIA

Daniel w jaskini lwów [DVD], Cass film, Warszawa 2011, DVD.